

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Achizițiile publice – bune practici, standarde și evidente pe plan international

Internaționalizarea achizițiilor publice

Achizițiile nu mai sunt un domeniu strict limitat de puterea și experiența administrativă a statelor naționale. Standardele de integritate și bună guvernare sunt esențiale pt a menține încrederea în guverne și țări. Un sistem de management eficient în achiziții crează efecte directe prin economii de resurse, achizițiile formează 1/3 din toate cheltuielile publice, ceea ce înseamnă că întărind integritatea creăm resurse suplimentare pt dezvoltare economică. Modelarea legislației și practicilor după standarde internaționale, creând mecanisme de rezolvare a contestațiilor, forme de informare și comunicare a suspiciunilor, întărește capacitatea de a reacționa la orice situații legate de integritate și achiziții. Rolul grupurilor active ale societății civile, sectorul privat. Paradox: cu cât achiziționezi mai mult prin licitații publice (bunuri și servicii) cu atât riscurile de corupție sunt mai mari, creând condiții care pot afecta guvernarea, economia, libertatea indivizilor și comunităților. Nimeni nu-i ferit.

Riscuri admise și inadmisibile

Procedura achizițiilor publice este complicată. Corupția – poate interveni la orice etapă: evaluarea necesităților (determinarea cererii), etapa pregătitoare (proiectul deciziei și documentele de autorizare), selectarea subiectului contractor și etapa de autorizare, dar și etapa de implementare, urmată de etapa finală de măsurare a rezultatelor și audit. (TI 2006). Investițiile în necesități inexistente, proces manipulat (fake) care seamănă mai degrabă ca un fel de botezare a celor care au oferit mai multă mită, prețuri măsluite (fake prices), calitatea proastă a bunurilor sau serviciilor oferite, etc, sunt forme de infiltrare a corupției în sistemul public. De regulă, numărul celor implicați într-un proces de achiziții este mare (oficiali executivi, politicieni, concurenți, sub-contractanți, agenți, consultanți, parteneri de afaceri, manageri), ceea ce adeseori crează o confuzie asupra adevăratului vinotat.

Măsuri de răspuns pe plan internațional

Conștienți de amenințările tot mai mari pt sectorul public, actori internaționali (IFC, think tankuri, organizații internaționale) au încercat să creeze, să promoveze și să aplice standarde și principii de bune practici în materie de achiziții. Vom menționa – ONU, BM, OMC, TI, UE, care-au dezvoltat coduri și reglementări de standardizare a procedurilor capabile să asigure integritate, transparență, răspundere, profesionalism, echitate, eficiență. Practicile bune includ excluderea concurenților implicați în scandaluri de corupție din proces, folosirea unor pacte de integritate și proceduri de calificare pentru evaluarea competenței tehnice și financiare, folosirea unor tipuri de lege la procurarea de servicii și bunuri, criterii și instrumente de evaluare în cadrul sistemelor naționale de achiziții. Din 1995, multe țări au folosit practica UN Commission for International Trade (UNCITRAL) în materie de legi în sistemele naționale de achiziții. Tot de la UN s-au preluat standarde în determinarea regulilor anti-corupție (Convenția contra corupției). În 2006, OECD a elaborat un Instrument de Evaluare a Sistemelor de Achiziții Publice pt a evalua riscurile sistemelor naționale de achiziții., formulând Principiile de integritate – o referință vie și acum pt proceduri în achizițiile din UE.

De ce avem nevoie de standarde internaționale în achiziții?

- Pentru a uniformiza practicile, normele, regulile acceptate într-o piață globală;
- Pentru a dezvolta un mediu multi-actorial (multi-stakeholder) care reflectă o platformă a consensului dual – experții tehnici și jurisdicțiile naționale
- Pentru a oferi mai multă diversitate în compararea tipurilor de servicii și bunuri furnizate în sectorul public, reducerea ineficienței de piață, eșecurile de piață și facilitarea conformității reglementărilor și autorităților:
- Pentru a educa furnizorii să se conformeze pe deplin reglementărilor existente, asigurând încredere în calitatea produselor, a sistemelor, proceselor, serviciilor și personalului implicat.
- Pentru a asigura un nivel corespunzător de protecție a consumatorului aplicat unei economii mature sau în curs de dezvoltare.

Standardele în achiziții sunt mai mult decât un instrument de reglementare...

Cum sunt folosite standardele internaționale în crearea bunei guvernări și a reglementărilor domestice?

Acțiuni cu caracter legislativ

- Legi (acțiunile Parlamentului)
- Reglementări tehnice (care aplică normele legislative)
- Alte acțiuni (note, instrucțiuni, regulamente, etc).

Acțiuni cu caracter ne-legislativ

- Stabilirea priorităților prioritare
- Crearea sistemelor de stimulare
- Campanii de educare publică
- Achizițiile publice
- Coduri Etice

Guvernul Canadei oferă granturi entităților industriale ca acesta să adopte sisteme și procese prin care își îmbunătățesc performanțele energiei eficiente, folosindu-se de acest criteriu pt a aloca granturi companiilor care aplică ISO 50001 Energy Management Systems Standard. Guvernul Japoniei aplică "Politica de Bază în promovarea Achizițiilor Eco-Friendly goods and Services", stabilind 267 categorii ca fiind "eco-friendly goods", pe care le numește JIS standards (i.e. IEC și ISO) testate și standarde pentru alte tipuri de achiziții publice în Japonia. Standardele Internaționale dezvoltate cu contribuția IEC și ISO sunt voluntare.

Tendințe moderne în procesul de achiziții

1. Achizițiile publice nu mai sunt un domeniu controlat de birocrați (clerical job), ci un domeniu strategic pentru atingerea scopurilor bunii guvernări. Acum 20 de ani, achizițiile nu erau considerate o profesie aparte, fiind alocate ca o atribuție suplimentară birocrăției de stat.
2. Achizițiile nu se mai încadrează astăzi doar la reglementările legale, ci la structura de funcții digitalizate a guvernului, care cer profesionalizare și orizonturi noi în tehnologii moderne, Ele cer inovație și digitalizare.
3. Achizițiile nu mai aparțin exclusiv guvernelor naționale, din acest motiv avem nevoie de indicatori de performanță globală și principii unitare,
4. Achizițiile moderne se bazează tot mai mult pe coduri etice, pe valori sociale, pe norme, migrând spre crearea unei discipline universitare. Mai multe universități au început a oferi cursuri de specializare în "achiziții", programe de masterat, certificate și grade universitare în UE și SUA.
5. Apar tot mai multe forumuri internaționale dedicate acestui domeniu – Global Revolution (2002), International Research and Study of Public Procurement (2003), International Public Procurement Conference (2004), World Bank Group on knowledge and best practices sharing.
6. Chartered Institute of Purchasing and Supply (CIPS) 2011, WB Benchmarking Public Procurement research World bank 2015.

Norme și reguli europene

Achizițiile au existat de la formarea comunităților europene, dar măsurile de răspuns au evoluat gradual. Astăzi, UE aplică reguli comune pt achizițiile publice. Cele mai importante norme – Directiva 2004/18/ec din 31 martie, 2004 privind coordonarea procedurilor de autorizare a contractelor publice, contractele de furnizări și contractele de servicii, Directiva 2004/17/ec din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de achiziții ale entităților operând în sectorale apă, energie, transport și servicii poștale și Directiva 2009/81/ec din 13 iulie 2009 privind coordonarea procedurilor pentru autorizarea contractelor, contractele de furnizare și servicii. Scopul – eliminarea practicilor discriminatorii care creau bariere în UE, iar ca rezultat, afectau funcționarea pieții interne. Un alt scop – liberalizarea achizițiilor în UE prin prevenirea autorităților contractante de a favoriza pe unii. Rezultatul – descreștere cu 34% a prețurilor plătite de autoritățile publice pentru bunuri și servicii. O reducere cu 5% a costurilor a însemnat economii de 70 mlrd euro (EC, 2004).

Surse de practici pozitive UE, IFC, OECD

World Bank Benchmarking Public Procurement - Măsoară aspectele funcționale ale sistemului de achiziții publice: durata ciclului de licitație, evaluarea necesităților, pregătirea aplicației, până la executarea contractului de achiziții, dacă informația despre legislația achiziții, planurile de achiziții, documentele de tender și scrisorile de notificare sunt disponibile. Indicatorii evaluează starea sistemului de achiziții al sistemului e-achiziții, serviciile care pot fi efectuate online, existența platformelor e-mail sau online. Este posibil de a semna contractele on-line sau de a achiziționa serviciile contracte online?

UE, Freyburg (2015) **propune 3 modele de promovare a bunei guvernări** – linkage, leverage și guvernarea externă. Linkage – se referă la condițiile structurale ale unei democrații durabile și modul în care democratizarea endogenă poate susține dezvoltarea social-economică și deschiderea. Leverage – modul în care pot fi influențate elitele și ce fel de stimulente le poate schimba calculele pt a consolida ordinea democratică, în condițiile lipsei unei perspective UE, mai greu. Al treilea model – guvernare externă – bazată pe principii de bună guvernare în contextul creării de politici și norme, o guvernare legal-democratică în sectorul public (transparență, accountability și participare), adoptarea de legi, dar cu efecte mici asupra aplicării.

Practici pozitive recunoscute pe
plan internațional în achiziții
publice

The 2015 Recommendation on Public Procurement: 12 integrated principles

Practici pozitive din UE

Legislația Franței practică principiul proporționalității în diseminarea informației despre tendere și în reguli severe privind răspunderea oficialilor pt contracte mai mici, exceptate de licitații. Contractele sub 4.000 euro nu se publică, iar cele peste 90.000 trebuie să fie publicate în ziare oficiale. În alte cazuri, legea cere control ex-ante pt autorizarea contractelor publice pt lucrări publice de cel puțin 20.000 euro sau servicii publice de 10.000 euro. Printre măsurile reușite ale Germaniei – crearea de coduri de bună conduită care reglementează conduita autorităților, rotația personalului, reguli clare, sporirea e-tendering, listele negre și registrele de corupți (EC, 2014). O tendință recentă a etape de pre-bidding este de a avea întâlniri cu autoritățile contractante și de a discuta măsuri de îmbunătățire a procesului de achiziții publice, schimbul de experiență (UK, Belgia, Germania). E-procurement și e-invoicing – se aplică în Portugalia, Franța, Slovacia, Estonia. O practică pozitivă în Portugalia – E-Procurement BASE care includ toate achizițiile anunțate, tenderele, documentele tip de participare, e-invoicing. Din 2003, sistemul și-a demonstrat eficiența prin economii majore pentru ofertanți și autorități contractuante, dar și menținând publicul la curent cu modul de folosire a banilor publici.

Achizițiile publice crează o bază excelentă pentru inovație și parteneriate între guverne

Exemplul #1. În UE, achizițiile publice la standardele comunitare au produs idei de parteneriate public private, care au apropiat industriile militar-industriale. Un exemplu – parteneriatul a 9 țări (UE, SUA, MB și Canada) la finanțarea dezvoltării avionului de vânătoare F-35 prin parteneriatul Lockheed Martin + Northrop Grumman, Pratt @ Whitney, BAE Systems. Acordul a însemnat economii de 728 mln \$ și aproape 8% costuri mai reduse la producerea F-35 (Marrilyn Hewson, Lockheed Martin, ianuarie 2017).

Exemplul #2. Transformarea sistemului de achiziții publice într-o platformă a E-Governance Procurement (e-GP), ca un termin catch-all care aplică mai multe aspecte ale achizițiilor asistate electronic. Accesul la internet modifică esențial modul în care sunt organizate achizițiile pe plan global, în direcția creării unei piețe complexe, în care actorii oferă o varietate largă de servicii e-achiziții și business to business. Beneficiile e-GP. Acestea sunt legate de: competiție liberă, transparență, eficiență/performanță, decizii în timp util.

Reducerea corupției și procedurilor birocratice

Măsurile inițiate de UE sunt legate de încurajarea one-stop-shops pentru achiziții, data sharing și standardizarea procedurilor, date stabilite cu mult timp înainte de adoptarea unor noi reguli, instruire și creare de capacități pt IMM. În 2013, CE a raportat despre simplificarea legilor comunitare în domeniul protecției datelor, înregistrarea companiilor, siguranța produselor, achiziții, recunoașterea calificării angajaților. Din 15 ianuarie 2014, UE a emis noi directive în scopul simplificării participării IMM în procedurile de licitații pt achiziții:

- Asigurarea unei eficiențe mai mari a procesului de achiziții,
 - Simplificarea și flexibilitatea regulilor generale
 - Reducerea poverii administrative pt AP și contractori;
 - Facilitarea participării IMM:
- Stimularea competiției în piața comună și folosirea mai largă a achizițiilor electronice;
- Promovarea inovațiilor și folosirea mai rațională a resurselor.

Simplificarea procesului de achiziții (Spania)

Prin actul 14.2013 de susținere a internaționalizării antreprenorilor, care a modificat Decretul Ordonanței Regale (3.2011) privind Contractele din sectorul public, Spania a introdus măsuri de facilitare a participării IMM. Astfel, IMMurile pot transmite o declarație pe proprie răspundere în loc de a prezenta un pachet de documente care să certifice situația legală, socială și fiscală a IMMurilor interesate să participe la procedurile de achiziții.

Declarația va fi suficientă pentru contracte sub 1 mln euro și servicii de sub 90.000 euro. Însă câștigătorul licitației va fi obligat să ofere date relevante autorităților contractante și acestea nu vor fi semnate până toate documentele vor fi prezentate în ordinea corespunzătoare. Aceste măsuri urmează prioritatea de a mobiliza micul business și se încadrează în normele UE, care urmăresc să reducă obstacolele de participare în procesul de achiziții (bariere administrative, reducerea birocrăției, excluderea pe criterii de eligibilitate, cum ar fi înregistrarea printr-un document unic emis pentru tot spațiul european (ESPD European Single Procurement Document

Integritatea sistemului – condiție esențială

Standardele în AP nu se aplică doar oficialilor responsabili de procesul achizițiilor, dar și sectorului privat. Astfel, Pacte de Integritate dezvoltate de TI în 1990 au obligat, în fapt, oficiali guvernamentali și companii private să accepte semnarea unor coduri etice. Codurile țintesc auto-obligarea entităților de a se reține de la acte de corupție, creând un fel de "cerc virtuos", întemeiat pe încredere și mecanisme de supraveghere, guvernele vor reduce costurile înalte și efectele de distorsionare a corupției în AP, și cetățenii vor putea monitoriza mai ușor procesul AP și acțiunile actorilor. Pactele de integritate sunt adaptabile contextului local, fiind atractive societăților în tranziție. Fiind instrumente flexibile, acestea pot fi aplicabile concesiunilor și drepturilor extractive (explorări de petrol și gaz, producție și transport, mine, pescuit, alte comodități), putând fi aplicate în cazul unor PPP, telecomunicații, aprovizionare cu apă și servicii de colectare a deșeurilor. Practică pozitivă – Agenția Federală Austriacă pt Achiziții (BBG), sistem intern de control (regular celor 4 ochi, divizare a funcțiilor, rotația personalului) – elemente de garantare a concurenței loiale. Angajații BBD declară pe proprie răspundere că se vor reține de la orice acțiuni care poate oferi avantaje sau tratament preferențial concurenților. BBD – reguli de interzicere a cadourilor, de anunțare a conflictelor de interes. BBD – cod de conduită care conține măsuri de prevenire a corupției, semnat de toți angajații.

Practici pozitive în achiziții

Transparență în procesul achizițiilor –

Majoritatea G20 publică **informație online privitor la reglementările achizițiilor și informația privitor la competitori**. Sistemul Australiei (AusTender) – publicare centralizată a anunțurilor, planurilor achiziții, lista contractelor autorizate (de la 10.000 \$). Datele agregate din AusTender este accesibilă la Dep.Finanțe (statistică pe achiziții, contracte pe valori tranzacționate, IMM, mecanisme de supraveghere). Sistemul din Argentina Compra – site-ul sistemului achiziții al Agenției Naționale de Administrare. Oferă catalogul de bunuri și servicii care sunt achiziționate prin licitații libere, conform criteriilor și codurilor specifice. Ajută furnizorii și publicul să știe de ce are nevoie guvernul să procure, cum își planifică guvernul achizițiile și autoritatea de achiziții. Totodată, web-site-ul oferă informație despre principalii furnizori, cărora li se autorizează achiziții. Unele state G20 sporesc transparența prin practica susținerii unor **debriefuri aplicanților la licitații de achiziții**, ceea ce îmbunătățește încrederea lor în procesul organizat onest. În special UK și Canada conduc asemenea practici. Toate G20 publică deciziile de autorizare a contractelor. Reglementările UK cer departamentelor să informeze candidații privitor la pragurile la prețuri. Discuțiile la telefon ori videoconferințe se țin min 15 zile înainte de data examinării contractelor, sub autoritatea unor oficiali executivi. Abia după asta se va purcede la examinarea ofertelor.

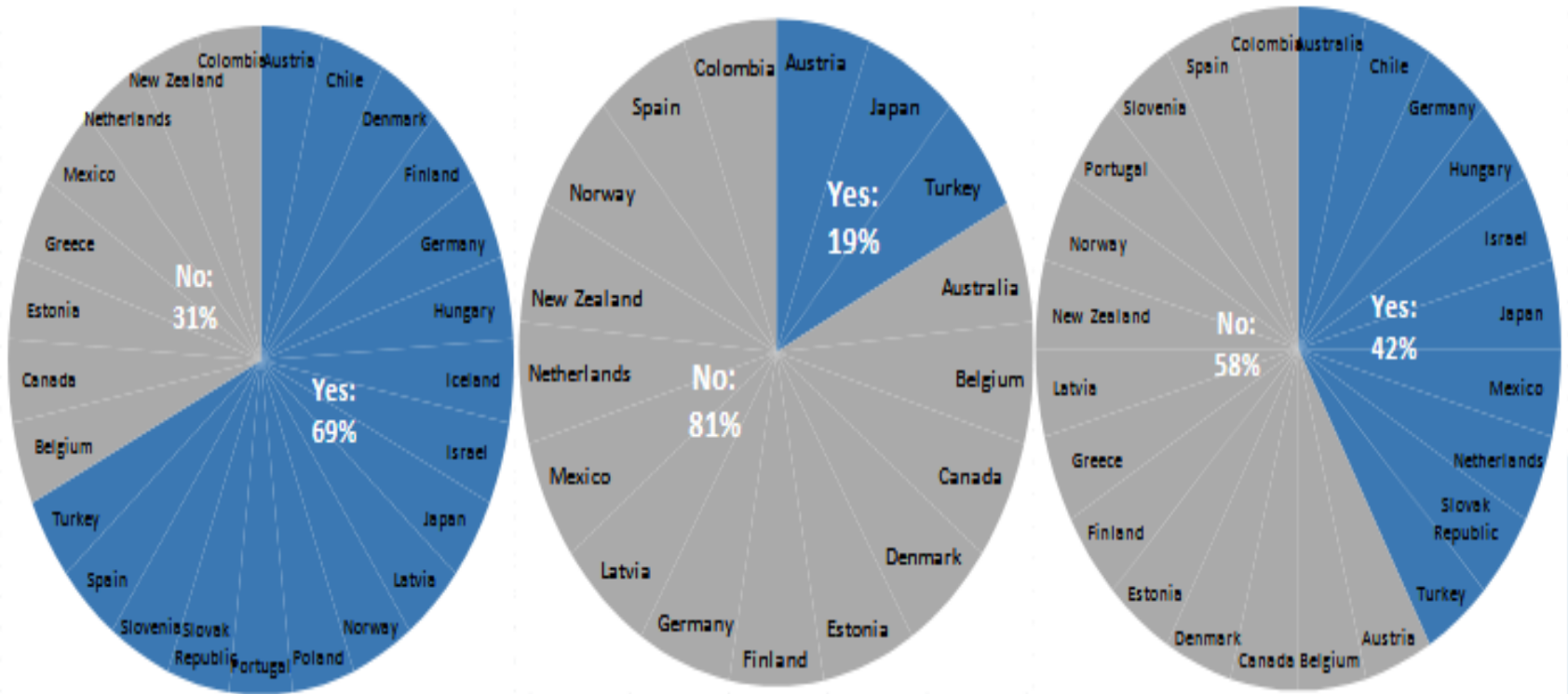
E-PP – bunele practici în SUA

SUA are practica de a menține relații strânse cu contractorii care manifestă flexibilitate la prețuri și oferă premium prin integritate, performanță. Departamentele federale și de stat solicită date despre experiența anterioară a contactanților prin identificarea și descrierea contractelor relevante, cu scoruri pe 6 dimensiuni (calitate, cost, planificare, utilizare IMM) și o caracterizare la fiecare scor (Past Performance Information Retrieve System – PPIRS). Agențiile trebuie să raporteze informația despre orice contracte peste 150.000 \$. În martie, 2013, SUA a stabilit un model pe mai multe nivele cu ținte de performanță anuală pentru a aduce mediul interesat de achiziții publice în conformitate cu Sistemul federal de achiziții (Federal procurement data system – next generation).

Source: United States Office of Federal Procurement Policy (OFPP), Improving the Collection and Use of Information about Contractor Performance and Integrity (March 6, 2013). Available at: <http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/omb/procurement/memo/improving-the-collection-and-use-of-information-about-contractor-performance-and-integrity.pdf>

Măsurarea rezultatelor în achiziții publice

% statelor care monitorizează procesul de achiziții cu scopul de a amplifica următoarele componente:
ecologie ----- IMM ----- inovație și tehnologii noi

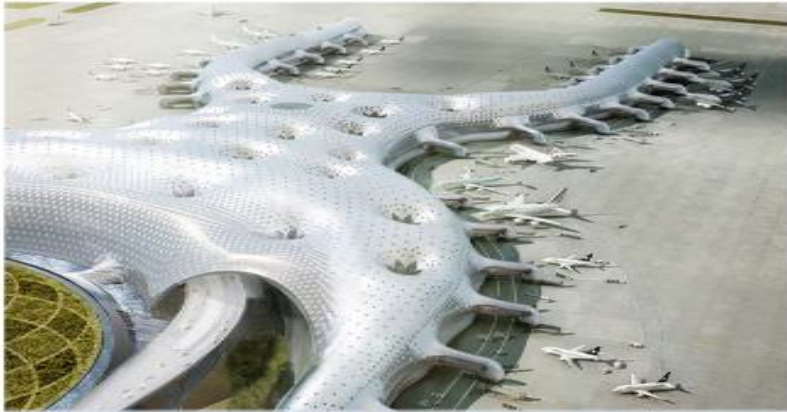
MAPS (Metodologia de Evaluare a Sistemelor în Achiziții) este folosită de 90 state și instituții internaționale financiare. Face legătura între instrumentarul financiar internațional și Scopurile Dezvoltării Sustenabile.

Practici pozitive în achiziții pe plan internațional

Argentina	Public hearings –Poder Ciudadano
Germany	Schönefeld International Airport, Berlin, a project worth €2.4 billion
India	The Central Vigilance Commission (CVC) issued the Directive 008/CRD/013, which refers to the implementation of integrity pacts as ‘standard operating procedure’ in procurement contracts of any major government department and they are essential part of the Draft National Anti-Corruption Strategy (see example below).
Indonesia	the pact has been adapted and applied to local government contracts in up to 20 districts
Italy	the pact has been introduced mainly at municipal level: Milan City Council
Korea	The Korean pact model emphasises the protection of whistleblowers and the creation of an ombudsman system to carry out independent external monitoring
Mexico	Transparencia Mexicana has implemented pacts in over 100 contracts, worth approximately USD \$30 billion in total
United Kingdom	Integrity pacts have also been adapted and implemented with particular focus on the defence sector

Practici pozitive = Sustenabilitate și Infrastructură

→ Requirements-based

**A new airport for
Mexico City**

- **Sustainable financial instruments...**
- Using “green bonds” (USD 2 billion) to finance construction that has to follow specific environmental performance criteria

→ Competition-based

**A new Highway A6 in
Almere, NL**

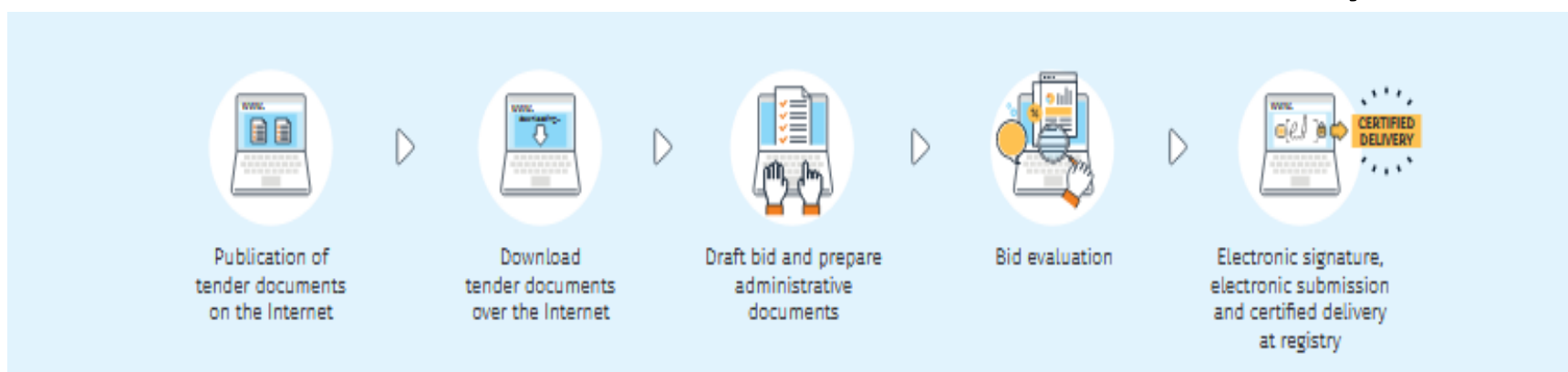
- **...or procurement strategies for sustainability?**
- Using technical specifications, MEAT, CO₂ performance ladder, Lifecycle Cost Analysis tool with Environmental Cost Indicator (ECI) to choose the greenest offer

Metoda tradițională de achiziții

Metoda modernă de achiziții

Asta va cere dezvoltarea de tehnologii (ICT) și servicii, astfel încât IMMurile să nu fie excluse din achiziții, protejarea unui mediu online, dezvoltarea de standarde și procese de integritate, investiții în educație și bună guvernare.

Inclusivitate și Competiție

AP - areal f.important pt IMM, care însă greu se califică de obicei din cauza expertizei reduse pe proceduri, contestații, frica de întârzieri de plăți și sentimentul că nu sunt pregătite pt așa exerciții. În acest fel, deși 58% din tranzacțiile economice aparțin IMM, participarea lor la Achiziții publice este de numai 42% (18% doar aparținând de întreprinderi mici și micro). Există un decalaj mare și în raport cu participarea SME la tendere internaționale.). În UE sunt 20 mln IMMuri, 99% din toate businessurile existente, un factor de invoație, creștere, angajări și integrare socială. În 2012, CE a lansat consultări publice pt a identifica 10 acte cele mai birocractice pt IMM, susținând că va face tot pentru ale schimba. Acestea sunt – REACH (registration, evaluation, authorisation and restriction of chemicals), VAT – legile TVA, safety production, recunoașterea calificărilor profesionale, data protection.

Instrumente obligatorii și ne-
obligatorii (binding and non-
binding)

Instrumente internaționale obligatorii

Convenția ONU contra Corupției (UNCAC) – prevederi privind achizițiile publice și management financiar. Art.9 cere statelor semnatare să asigure transparența și răspunderea, să constituie mecanisme de control intern (art.9.2.d), i.e. Sistem de control intern asupra resurselor ilegale și remediilor în caz de nereguli.

Acordul plurilateral interguvernamental (GPA), negociat în contextul OMC (1994), renegociat în 2012. Conține prevederi generale și detaliate privitor la achiziții publice, i.e. sistem de contestație. Implică perioade minime între tender și autorizarea contractelor. Toate statele membre ale UE sunt semnatare ale acordului, se aplică tuturor contractelor peste o anumită sumă.

UE a adoptat **3 directive concrete în privința achizițiilor publice**, i.e. ACESTE directive care reglementează procesul achizițiilor publice, care includ remedii, proceduri prin care orice persoană poate contesta deciziile legate de achiziții (Directiva 2004/17/EC, Directiva 2004/18/EC, Directiva 2009/81/EC. Achizițiile sunt reglementate de Convențiile Penale și Civile ale CoE cu privire la Corupție (1999) – măsuri de sancționare a corupției, validitatea contractelor în cazul unor cazuri de corupție.

Dimensiunea intermexică a standardelor internaționale

În UE, Directiva 2004/18/EC stipulează 3 principii: tratamentul egal, non-discriminarea și transparența. Directivele sunt dublate de legislații naționale care extind rigorile aquis comunitare prin principii de economie, eficiență și eficacitate. Ele asigură ca autoritatea contractantă pt achiziții publice să poată garanta utilizarea economică și eficientă a resurselor publice, atingând scopurile determinate de reglementări cu privire la folosirea bunurilor și resurselor bugetare. Autoritățile contractante trebuie să creeze condiții egale de participare la procesul de tender/licitație pentru toți operatorii economici. Eficiența - proporția între investițiile făcute și efectele atinse, Eficacitate – atingerea unor scopuri și rezultate dorite. Diligence – condițiile și criteriile stabilite pentru licitație trebuie să fie proporționale subiectul licitației, criteriile nu pot fi nejustificat de restrictive ori discriminatoare. Formatul instituțional – oficiali educați, instrumente, instituții, proceduri, care fac din licitație instrument de atingere a scopurilor.

Instrumente internaționale ne-obligatorii

OECD. Organizația care a dezvoltat cele mai comprehensive principii cu privire la integritatea în sistemul de achiziții. Cele mai relevante – 10 Principii de Integritate în achiziții publice ale OECD (2007). OECD - 4 piloni a integrității: transparența, managementul bun, prevenirea conduitei incorecte, controlul și supravegherea. OECD a dezvoltat principii generale în cadrul unor recomandări detaliate pe diverse aspecte ale procesului de achiziții.

Transparency International. Standarde minime în contractele publice – acestea acoperă întregul ciclu al achizițiilor (de la necesitățile evaluate la implementarea contractului). Standardele se aplică tuturor tipurilor de contracte, i.e. Privatizare, concesi și licențieri. Policy Paper (TI) asupra sistemelor de integritate a achizițiilor europene (25 țări). TI recomandă adoptarea unor "alerte" (red flags) stabilind criterii și metode de a face studii comparative (2012). Statele trebuie să încurajeze participarea societății civile la monitorizarea licitațiilor și implementării contractelor pe achiziții publice.

Open Contracting Global Principles (OCGP) – principii stabilite pt contracte publice – accesarea lui deplină și participarea la fiecare etapă a achizițiilor. OCGP este promovat de World Bank Institute.

INTOSAI (International Organization of Supreme Audit Institutions) – 1992 ghiduri la dezvoltarea standardelor de control intern în sectorul public.

Principii acceptate internațional pentru integritatea achizițiilor publice

Cele mai multe instrumente internațional conțin recomandări asupra principiilor de integritate care să asigure procesul și condițiile de bază pt asigurarea controlului și monitorizarea autorizării și implementarea contractelor. Acestea sunt:

- **Transparența** – evitarea și demascarea corupției în achiziții publice, i.e. La faza de implementare (OECD, 2009, TI-2006, uncac). Transparența permite participanților la, organelor de control și altor actori să detecteze contractele suspecte și să conteste procesul în etapa finală. Detalii a contractelor – se fac publice (TI,2012).
- **Răspunderea** – obligația guvernelor și furnizorilor de a aplica reglementările, acceptarea consecințelor în cazul încălcării lor. Face parte din pilonii principiilor OECD și art.9 UNCAC.
 - **Ne-discriminarea** – tratamentul egal între furnizori ca principiu consensual care să asigure competiția onestă între competitori și prevenirea discriminării unor companii străine, IMM, asigurând accesul la contracte și concesiuni, eliminarea puterii discreționare și corupției (UE2006).
- **Economie și eficiență** – aceste principii sunt cruciale la aplicarea integrității în cadrul procesului, acestea pot cere autorității de reglementare să aleagă oferte pe baza celui mai mic preț, ori a celui mai economic, care pot fi interpretate ca semne de încălcare a integrității (Directiva UE 2004/18/ec).
- **Eficiența** – se referă la sistemele de achiziții care sunt responsabile, eficiente și operează cu un nivel cât mai redus de birocrăție. Procedurile complicate pot crea stimulente de corupție și pot submina căile legale de soluționare (OECD2007).

Garanții împotriva corupției în achiziții

Comunicarea cu potențialii furnizori și contractori –

Toată corespondența cu potențialii contractori/furnizori trebuie să fie onestă fără a da impresia unor avantaje sau preferințe. În 1 rând, corespondența trebuie să fie documentată și accesibilă pt referințe ulterioare. Cu scopul de a preveni orice fel de abuz în procedurile selectate și promovarea încrederii în procesul de selectare, toate părțile trebuie să respecte confidențialitatea, mai ales dacă au loc negocieri. Măsuri pro-active de a susține și supraveghea deciziile pregătite de angajți.

Pre-selectarea și pre-calificarea contractorilor –

Presiunea timpului și cerința de a fi cât mai eficient și mai rapid nu ar trebui să conducă la coruperea procedurilor stabilite de lege, permițând verificarea ulterioară a modului în care aplicanții au fost asociați procedurilor de pre-calificare. Este nevoie de a asigura sisteme credibile și transparente de verificare că furnizorii sau contractorii pot fi excluși din procesul de achiziții, dacă evidențele furnizate de ei nu se adevăresc, ori dacă au fost depistate cazuri de corupție a oficialilor implicați.

Evaluarea propunerilor și criteriile –

Criteriile de evaluare trebuie să fie oneste, cunoscute și accesibile. Procedura de evaluare – publică, iar evaluarea transparentă. Integritatea evaluării trebuie să fie asigurată la fiecare etapă. Devierea de la procedurile legale trebuie să contină standarde înalte de probitate, documentate și înregistrate.